

Literatura Comparada: Tradicions Literàries

Codi: 42316

Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313178 Literatura Comparada: Estudis Literaris i Culturals	OT	0	2

Professor/a de contacte

Nom: Gonzalo Pontón Gijón

Correu electrònic: Gonzalo.Ponton@uab.cat

Equip docent

Jordi Cerdà Subirachs

Eduard Vilella Morató

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Equip docent extern a la UAB

Domingo Ródenas de Moya

Neus Rotger Cerdà

Prerequisits

Estar familiaritzat amb l'anàlisi de textos literaris occidentals anteriors a 1850 i amb categories teòriques i històrico-literàries bàsiques (períodes, gèneres, temes, motius, etc.).

Ser capaç d'assumir la tasca de llegir una quantitat significativa de textos setmanalment (unes 30 planes diàries).

Objectius

Organitzat fonamentalment al voltant de textos que van des de l'Edat Mitjana fins a la Modernitat literària, aquest mòdul concentra la seva atenció en els fenòmens literaris de llarga durada i en la manera com determinades modalitats literàries (gèneres, temes, motius) s'articulen en el temps, en una dialèctica constant entre continuïtat i discontinuïtat. L'objectiu és mostrar als estudiants bona part de l'instrumental teòric i comparatista adequat per a l'anàlisi d'obres anteriors a la Modernitat, sense perdre de vista els successius discursos contemporanis -àdhuc els dels creadors- des dels quals s'interroga i explica aquestes obres, i considerant també les maniobres institucionals que en garanteixen la pervivència. En últim terme, el curs aspira a constituir una reflexió sobre la història, els continguts, els sentits i la significació del que anomenem "tradició literària occidental", sempre en estreta relació amb l'estudi en detall d'uns gèneres i uns textos concrets, així com de la seva actualització i reescriptura en el decurs dels segles.

Competències

- Analitzar com s'ha constituït la tradició literària i quins processos literaris i culturals han tingut un paper rellevant.

- Analitzar els processos històrics de teoria de la literatura i la literatura comparada a partir dels canvis de paradigma.
- Aplicar els diferents models teòrics i genèrics a l'anàlisi i la interpretació de textos.
- Avaluar les aplicacions actuals de la literatura comparada a partir dels processos històrics que ha seguit.
- Comunicar els resultats de les seves investigacions a un públic expert i no expert.
- Examinar els principals corrents teòrics de la història de la teoria de la literatura.
- Interpretar, d'acord amb les principals metodologies d'anàlisi, els continguts temàtics i simbòlics de l'obra en funció de les seves estratègies retòriques i pragmàtiques.
- Organitzar, planificar i gestionar projectes.
- Raonar críticament a partir de l'anàlisi i la síntesi.
- Realitzar aportacions creatives i originals en l'estudi comparativista dels textos literaris i culturals.
- Treballar en un equip interdisciplinari en entorns diversos.

Resultats d'aprenentatge

1. "Identificar les transformacions dels models epistèmics que assetgen nocions com les de "tradicció", "cànon", "literatura clàssica", "literatura medieval" o "literatura europea", entre d'altres."
2. Analitzar els conceptes de tradició i cànon, des de perspectives diverses.
3. Aplicar els mètodes del comparatisme contemporani per a l'estudi de la tradició literària occidental.
4. Aplicar els principis i els mètodes propis de corrents teòriques recents com les teories feministes, les teories postestructuralistes, les teories queer, etc.
5. Aplicar els principis i els mètodes propis de les aproximacions comparativistes actuals a la tradició literària anterior a 1750.
6. Comunicar els resultats de les seves investigacions a un públic expert i no expert.
7. Distingir la modelització dels textos literaris concretada en els diferents gèneres canònics i descriure com aquestes fórmules convencionals han condicionat a cada període la concreció del contingut temàtic.
8. Establir les modalitat de significació característiques analitzant els codis semàntics de gèneres o subgèneres literaris concrets mitjançant cales en la tradició.
9. Organitzar, planificar i gestionar projectes.
10. Raonar críticament a partir de l'anàlisi i la síntesi.
11. Relacionar manifestacions literàries amb altre tipus de codis culturals (principalment pictòrics i musicals, però també filosòfics), així com amb les altres pràctiques culturals característiques del període o gènere en qüestió.
12. Treballar en un equip interdisciplinari en entorns diversos.

Continguts

El curs 2019-2020 estarà consagrat a la reflexió i l'exemplificació al voltant d'una noció teòrica específica: la de reescriptures -i contraescriptures- de la tradició, enteses com a reformulacions dialèctiques i crítiques d'obres pertanyents al "cànon occidental" per part d'altres manifestacions artístiques (literàries o no).

Es tracta d'un àmbit particularment sensible a l'aproximació comparada, entesa no com anàlisi de fonts o de correspondències exactes, ni com a simple juxtaposició, sinó com a interrogació sobre els discursos successius des dels quals es construeix, descriu i interroga la tradició literària.

Programa

1. El problema de la tradició: clàssic, cànon, identitat literària europea, *world literature*
2. Reescriure i contraescriure la tradició literària occidental
3. Dante com a vèrtex de la literatura medieval
4. Art i natura, civilització i barbàrie: *The Tempest*, de Shakespeare, i la seva posteritat

5. El *Quijote* com a casa de la ficció: de Kafka i Unamuno a Paul Auster i Javier Marías (sense oblidar Milan Kundera ni Carlos Fuentes)

6. Reescriptures dantesques en la modernitat i la postmodernitat

7. Els desafiaments narratius de la modernitat i la postmodernitat: Gustave Flaubert i Julian Barnes, reescriptura i creació

Metodologia

Classes presencials magistrals: el professor exposarà els conceptes fonamentals per tal de fornir a l'alumne els mecanismes interpretatius i teòrics bàsics.

Classes presencials a manera de seminari: els alumnes discutiran, sota la direcció activa del professor, una sèrie de lectures, de cara a posar a dialogar els conceptes bàsics amb els textos.

Tutories: l'alumne, assessorat pel tutor, estructurarà la seva hipòtesi dels diversos treballs, a més de desenvolupar, si s'escau, la corresponent recerca.

Lectura dels textos literaris obligatoris: l'eix de cada sessió és la reflexió al voltant d'un o una sèrie de textos, que l'estudiant haurà d'haver llegit i preparat abans de la classe, a partir de les indicacions del professor

Lectura de textos teòrics: el curs inclou també alguns articles teòrics de lectura obligatòria, per contrastar-ne críticament les seves informacions i aportacions.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes presencials a manera de seminari	25	1	7, 8, 10
Classes presencials magistrals	15	0,6	1, 2, 5, 7
Tipus: Supervisades			
Tutories	5	0,2	9
Tipus: Autònomes			
Lectura de textos teòrics	35	1,4	2, 3, 10
Lectura dels textos literaris obligatoris	90	3,6	8, 10

Avaluació

Els treballs de curs s'ajusten al model d'avaluació continuada: es tracta de realitzar entre 2 i 4 assajos d'extensió breu (5-8 planes) sobre les lectures obligatòries del mòdul o casos afins. Els treballs estaran estretament vinculats a la feina magistral i de seminari realitzada a les classes, de manera que quedin integrats en el procés natural d'evolució del curs.

A l'inici del curs s'indicaran les dates de lliurament de tots els treballs.

La participació a classe serà molt sovint voluntària, però també hi haurà sessions en les quals els estudiants hauran de preparar en grup breus intervencions orals que plantegin la qüestió del dia i donin peu al debat col·lectiu.

Sobre les qualificacions:

Es indispensable assistir a un 80% de les sessions de classe. Només s'admetran excepcions si aquestes estan plenament justificades. En tot cas, tindran sempre una conseqüència negativa a la qualificació final.

És fonamental assistir a totes les sessions amb les lectures del dia (literàries o teòriques) degudament fetes. En cas contrari, el professor pot penalitzar l'estudiant.

Cal lliurar tots els treballs de curs per poder ser avaluat. No cal aprovar-los tots, sinó la suma de les qualificacions. Cada treball té el mateix valor percentual que els altres. És possible lliurar fins a un màxim d'un treball fora de termini, sempre que se sol·liciti prèviament i sigui per motius justificats.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Intervencions a classe i presentació de breus exposicions en grup	10%	5	0,2	2, 6, 7, 10, 11, 12
Redacció dels treballs de curs	90%	75	3	1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

AQUESTA BIBLIOGRAFIA INCLOU NOMÉS LES REFERÈNCIES FONAMENTALS SOBRE LES QÜESTIONS GENERALS DEL MÒDUL

LES BIBLIOGRAFIES ESPECÍFIQUES SOBRE PERÍODES I OBRES S'APORTARAN EN LES CORRESPONENTS SESSIONS

TRADICIÓ, CÀNON, CLÀSSIC, LITERATURA EUROPEA

Auerbach, Erich, *Mímesis. La representación de la realidad en la literatura occidental*, Fondo de Cultura Económica, México, 1983.

Bauman, Zigmunt, *Europa: una aventura inacabada*, Losada, Buenos Aires, 2006.

Coetzee, John M., "'¿Qué es un clásico?', una conferencia", *Costas extrañas. Ensayos, 1986-1999*, Debate, Barcelona, 2005, págs. 11-29.

Curtius, Ernst Robert, *Literatura europea y Edad Media latina*, México, Fondo de Cultura Económica, México, 2004, 2 vols.

Eliot, Thomas Stearns, "¿Qué es un clásico?", *Sobre poesía y poetas*, Icaria, Barcelona, 1992, págs. 55-74.

Fontana, Josep, *Europa ante el espejo*, Crítica, Barcelona, 1994.

Fumaroli, Marc, Yves Bonnefoy, Harald Weinrich, Michel. Zink (dirs.), *Identité littéraire de l'Europe*, Presses Universitaires de France, París, 2000.

Gnisci, Armando, *Noialtri europei. Saggi di letteratura comparata su identità e luoghi d'Europa*, Bulzoni, Roma, 1994.

Guillén, Claudio, "Europa: ciencia e inocencia", *Múltiples moradas. Ensayo de literatura comparada*, Tusquets, Barcelona, 1998, págs. 368-426.

Moretti, Franco, "La letteratura europea", *Storia d'Europa*, P. Anderson et. al. (dirs.), Einaudi, Turín, 1993, vol. I, págs. 835-866.

Rotger, Neus, "A vueltas con la historia: sobre la idea de literatura europea", C. de laMota y G. Puigvert (eds.), *La investigación en Humanidades*, Biblioteca Nueva, Madrid, 2009, págs. 183-198.

Pavel, Thomas, *Representar la existencia. El pensamiento de la novela*, Crítica, Barcelona, 2005.

Steiner, George, *La idea de Europa*, Siruela, Madrid, 2005.

Sinopoli, Franca, *Il mito della letteratura europea*, Meltemi, Roma, 1999.

REESCRIPCIÓN I CONTRAESCRIPCIÓN

Ashcroft, Bill, Gareth Griffiths, Helen Tiffin, *The Empire writes back: theory and practice in post-colonial literatures*, Routledge, Londres i Nova York, 1989.

Bachmann-Medick, Doris, *Cultural Turns: New Orientations in the Study of Culture*, De Gruyter, Berlín, 2016.

Bloom, Harold, *La angustia de las influencias*, Monte Ávila, Caracas, 1991.

Fallon, Ann-Marie, *Global Crusoe. Comparative Literature, Postcolonial Theory and Transnational Aesthetics*, Routledge, Londres i Nova York, 2016.

Genette, Gérard, *Palimpsestos: la literatura en segundo grado*, Taurus, Madrid, 1989.

Kristeva, Julia, *Séméiotikè. Recherches pour une sémanalyse*, París, Éditions du Seuil, 1969.

Said, Edward, *Cultura e imperialismo*, Anagrama, Barcelona, 2001.